

Predmet: Zvornik (Grujić Branko i dr.)

Veće za ratne zločine Okružni sud u Beogradu Republika Srbija

Broj predmeta: KV.5/05

Optužnica: KTRZ br. 17/04 od 12. avgusta 2005.

Glavni pretres: 26.05.2006.

Izveštaj: FHP. Nataša Kandić i advokat Dragoljub Todorović, punomoćnici žrtava

Saslušanje svedoka N

Svedok je svedočio pod pseudonimom *N* zbog lične bezbednosti.

Svedok je početkom aprila otišao u Karakaj, javio se Kriznom štabu da vidi gde je njegov raspored i onda je ostao u Kriznom štabu. O tome svedok kaže: „Nisam nikakvu pismenu odluku dobio, ali tu je bilo više ljudi koje sam dosta njih poznavao i normalno, u svakom slučaju, lakše je bilo tu nego ići u slučaju izbijanja rata na liniju ili slično.“ Krizni štab su početkom aprila (5, 6, 7) sačinjavali Brano Grujić, svedok *K*, Slavoljub Tomašević, Stevo Ivanović, Stevo Radić, svedok *N*, a bilo ih je još. Na dan 7.04.1992. je došla Arkanova jedinica, njih 40–50. Rekli su kako su došli da zavedu red pošto je dosta srpskog stanovništva napustilo Zvornik iz straha od mnogih srpskih paravojskih formacija, od Muslimana i uopšte od ratne psihoze koja je vladala u Zvorniku. Nakon što je Arkan osvojio Zvornik u gradu su delovali razni dobrovoljci, paravojske formacije i to Pivarski, Žuća, Repić, Niški, Muflon itd. Krizni štab je kasnije prerastao u Privremenu vladu. Privremena vlada je prešla u Zvornik nakon što je Zvornik osvojen.

Druga tačka optužnice: ratni zločini u Domu kulture u Čelopeku

Komentar:

Na svako postavljeno pitanje o iseljavanju Muslimana iz Diviča, njihovo smeštanje u zatvor u *Novom izvoru*, zatim u Dom kulture u Čelopeku, pa u logor u Batkoviću svedok je neprecizno odgovarao, okolišao, izbegavao odgovor pa je predsednica Veća ulagala veliki napor da ga usmeri na konkretne odgovore. U tom smislu, predsednica Veća je svedoku više puta predočila njegove direktne odgovore iz istrage iz kojih se videlo da on o tom logoru u Čelopeku dosta zna. Međutim, svedok je i dalje izbegavao da se konkretno, sa svim detaljima izjasni o tom logoru.

Svedok je čuo kako je jedan deo Divičana negde otišao, on ne zna gde, ali je prolazeći pored zgrade *Novog izvora* u kojoj je bio zatvor u kome su bili Muslimani prepoznao je neke koji su bili njegovi đaci. Oni su mu tražili veš za preobuku i hranu, cigarete, tražili su da im pošalje lekara. Svedok ne može da odredi koji je to bio datum, ali navodi da im je doneo preobuku, hranu, da je poslao lekara opšte prakse, doktoriku Natašu Lugovski. Sražari su ga pustili, i njega i lekara, te im je on predao hranu i preobuku. Pitao je Stevu Radića i Branu Grujića zbog čega su ti ljudi zatvoreni, oni su mu odgovorili da o tome brine Teritorijalna odbrana ali da je za Muslimane bolje da budu tu, da se ne bi izlagali opasnosti, a kasnije će biti otpremljeni na sigurno mesto. Inače, problem tih zatvorenika nikada nije postavljen kao tačka dnevnog reda na sednici Privremene vlade.

Svedok je za zatvor u Čelopeku čuo kasnije, ali u vreme postojanja logora nije znao. Ta njegova naknadna saznanja tiču se priče da je Repić maltretirao i ubijao ljude u tom logoru, da je bio kabadahija. Tek na predočavanje zapisnika o njegovom ispitivanju u istrazi, svedok je rekao da se o logoru pričalo u Zvorniku, da je pričano šapatom, ali o tome nije raspravljano na sednicama Vlade. Dalje, na predočavanje predsednice Veća svedok kaže kako je čuo da su ljudi u tom logoru, i pitao optuženog Branka Grujića

može li se nešto uraditi da se oni puste, na šta mu je on odgovorio da su oni tu privremeno i biće poslani dalje, a da on ne može ništa da uradi i mora da čeka sledeće uputstvo. Ponovo, nakon predočavanja iskaza iz istrage, svedok kaže da je na sednicama Privremene vlade bilo reči o tom logoru, ali usput, neformalno jer ta tema kao tačka dnevnog reda nije iznošena.

Predsednica Veća je svedoku predočila da je o tome šta se dešava u Domu kulture u Čelopeku razgovarao sa optuženim Markom Pavlovićem. Na to je svedok rekao da mu je Marko Pavlović rekao da se ne meša u to i da svako radi svoj posao. Tada je optuženi Marko Pavlović bio komandant Štaba TO, s tim što je napomenuo da je jedno vreme komandant štaba bio Zoran Pažin. Svedoku nije poznato odakle su zatvorenici prebačeni u *Novi izvor*. Pošto mu je predočen iskaz optuženog Grujića, gde on kaže da nije dolazio i nije tražio lojalnost od zatvorenika u *Novom izvoru* i da su oni možda videli svedoka *N* pa ga pomešali sa optuženim Grujićem, svedok *N* je to negirao, tvrdeći da on nikakvu lojalnost nije tražio od zatvorenika već im je odneo odeću i hranu.

Treća tačka optužnice: ratni zločini na *Ekonomiji* i *Ciglani*

Svedok je čuo za zatvaranje Muslimana na *Ekonomiji* kasnije, a u vreme dok je tu postojao zatvor ništa nije znao. Kasnije je čuo i da su neki ljudi bili zatvoreni na *Ciglani*, ali u vreme kada se to dešavalo za to nije znao.

Svedok poznaje Abdulaha Buljubašića zvanog Bubica. Bio je omiljen čovek u Zvorniku i kod Srba i kod Muslimana. Nije bio nikakav ratnik. Nije čuo da je bio u zatvoru na *Ekonomiji* i ne zna ništa o njegovoj sudbini. Tek mnogo kasnije čuo je da je on ubijen, ali gde, kako i od koga, ne zna.

Prva tačka optužnice: deportacija Muslimana iz Kozluka

Svedoku je poznato da su Muslimani iz Kozluka još na početku, kada je Zvornik zauzet hteli da se isele prema Tuzli. Tim povodom organizovan je sastanak u Kozluku sa pravoslavnim i islamskim poglavarima, i predstavnicima opštinske vlasti i tada su Kozlučani ostali, nisu se iselili. Svedoku je poznato da su se Muslimani iz Kozluka iselili autobusima Drina-transa, zatim vozom preko Srbije za Mađarsku. Poznato mu je da su se u njihove kuće uselile srpske izbeglice. Na pitanje predsednice Veća da li su se Muslimani iz Kozluka dobrovoljno iselili svedok je odgovorio: „U svakom slučaju znam da je Brano bio zabrinut i da je tražio rešenje da bude, što kažu, kompromisno rešenje. U svakom slučaju, normalno je da se Kozlučanima nije selilo, ali je u tom momentu bilo bolje što su otišli, jer bi bilo, verovatno, više krvoprolića, bar su sačuvali glave, što je najvažnije. Jeste da nisu mogli sačuvati imovinu, ali...“

Fond za humanitarno pravo